

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Slidrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Van Moria en Golgotha

“En Abraham zeide: God zal Zichzelf een lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon!”

Genesis 22 : 8a.

U ziet een vader met zijn zoon de helling van de berg Moria opgaan. Die twee zijn Abraham en Izak. Abraham gaat zijn zoon Izak offeren!

God was Abraham verschenen in de nacht. God had gesproken: “Neem nu uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, Izak, en ga heen naar het land Moria, en offer hem aldaar tot een brandoffer, op een van de bergen, die Ik u zeggen zal”. En Abraham was gegaan; hij boog zich onder het bevel van de Heere.

Zo ziet u die twee gaan de berg Moria op. De knechten zijn achtergelaten. Vader en zoon gaan nu samen. Abraham heeft in zijn hand het offervuur en het offermes, en Izak torst op de rug het brandhout voor het altaar, het brandhout, waarop hij straks zal worden neergelegd en gebonden.

Midden onder het gaan naar de top komt de vraag uit Izaks mond: Vader, zie het vuur en het hout; maar waar is het lam tot het brandoffer? Die vraag was te verwachten. Abraham had tot nu toe gezwegen. Hij had gezwegen tegenover zijn vrouw Sara. Hij had gezwegen tegenover zijn knechten. Hij had gezwegen tegenover zijn zoon. Hoe had hij ook kunnen spreken? Wat had hij moeten zeggen?

Maar nu als de top van de Moria in zicht komt moet zijn zwijgen verbroken worden. Abraham moet spreken. Er is geen ontkomen aan. De vraag van Izak dwingt hem om te spreken. Denkt u niet dat Abraham zich voortdurend heeft afgevraagd wat moet ik antwoorden als mijn zoon met die vraag komt. Zeer beslist niet. De Schrift zegt heel duidelijk dat Abraham die drie lange dagen van gaan naar de Moria innerlijk aan het overleggen was dat God machtig is Izak ook uit de doden te verwekken. Daar was Abraham mee bezig, en dus niet met de vraag wat moet ik mijn zoon antwoorden.

Ik zeg u: de Heere Zelf gaf Abraham te spreken. Door de Heere sprak hij: God zal Zichzelf een lam ten brandoffer voorzien. U moet niet zeggen: 't was van Abraham een ontwijkend antwoord. Hij draaide om de zaak heen. Hij durfde het niet ronduit te zeggen.

U moet ook niet uit Abrahams antwoord de konklusie trekken: Abraham heeft geweten dat er een plaatsvervangend offer zou zijn voor zijn zoon. Dat wist hij van te voren zeer beslist niet.

Abraham is hier als een profeet. Hij verkondigt het Woord des Heeren: God zal Zichzelf een lam ten brandoffer voorzien.

Hoe is dit woord vervuld! Neen-niet op de Moria, maar op die andere heuveltop: Golgotha.

Op de Moria is het bloed gaan vloeien. Niet van Abrahams zoon, van Izak. Van de ram die met z'n horens verward was in de struiken, de ram die in de plaats van Izak werd geofferd. Op de Moria stroomde zelfs het bloed. Want op diezelfde plaats heeft het

brandofferaltaar gestaan. Daar heeft Israël duizenden dieren geofferd. Moria sprak zonder bloedstorting geen verzoening, geen verzoening met God. Er zijn er die Moria zijn gaan verzelfstandigen. Alsof het bloed van stieren en bokken de zonde kon wegnemen en met God verzoenen. Zelfs niet het bloed van een enige zoon van ons kan verzoening bewerken. Geen offer van ons kan Gode behagen. Moria is schaduwwachtig, is heenwijzend naar een andere heuveltop. Wie op de Moria blijft wordt niet verzoend. Welke offers u daar ook brengt, u gaat gewis verloren. U zult het offer van uw bloed en van uw leven moeten geven, en dat betekent voor eeuwig verloren gaan!

Moria is een handwijzer. Moria wijst heen naar Golgotha. Daar heeft God Zichzelf een lam ten brandoffer voorzien. Een lam zonder enig gebrek, een volkomen lam, hét Lam, Jezus Christus.

Daar offert God Zijn Zoon, Zijn Enige, Die Hij liefhad.

U kunt verbaasd staan vanwege dat zich buigen van Abraham onder Gods bevel. Die verbazing is terecht. Izak, zijn enige, Izak die hij liefheeft, gaat hij offeren. Hoe is het mogelijk! Izak werd Izak genoemd, omdat God Abraham en Sara een lachen had gemaakt. Izak was voor hen het onderpand van Jezus Christus. 't Was reeds kerstfeest geworden in de tent van Abraham. En dan dit kind gaan offeren! O als Abraham zijn verstand had gebruikt dan was hij nooit naar de Moria gegaan. Maar Abraham gaat, door het geloof, zich buigend onder Gods bevel.

Er zijn er zovelen die het met hun verstand willen redden. We zullen de Heere gehoorzamen in zoverre de dingen in overeenstemming zijn met ons begripen. En als de geboden des Heeren niet overeenstemmen met onze gedachten dan leggen we deze rustig naast ons neer. De situatie wordt doorslaggevend!

Wees maar verbaasd over Abrahams gehoorzaamheid. Want die komt niet op uit onze menselijke natuur. Voor de menselijke natuur is die gehoorzaamheid enkel dwaasheid. Hier openbaart zich Gods genadewerk in Abraham. Hier blijkt de ware bekering. Daardoor komt God voorop te staan. God weer lief boven alles!

Maar als we ons verbazen over Abrahams offerbereidheid, hoeveel te meer moeten we ons dan verbazen over wat God heeft gedaan op Golgotha. Er was niemand die het God heeft bevolen om Zijn Zoon, Zijn Enige, Die Hij liefhad te offeren. God heeft dat gedaan geheel vrijwillig. Op de Moria is het Abraham door God. Op Golgotha is het God om God. God Die Zichzelf wil verheerlijken. God Die een volk wil zaligmaken opdat het Hem eeuwig verheerlijkt. God Die mensen die moed- en vrijwillig van Hem zijn afgevallen, die Hem de rug hebben toegekeerd, die zondaars zijn, goddeloos en verdorven, vijanden voor Zijn troon wil hebben om eeuwig te zingen van al Zijn deugden.

God heeft Zichzelf een lam ten brandoffer voorzien, daar op Golgotha, een Lam gaaf, zonder enig gebrek, Zijn Zoon, Zijn Enige, Die Hij liefhad. God laat Hem daar slachten. Als een lam werd de Zone Gods ter slachting geleid. God Zelf offert Hem. Hier staat u voor de liefde Gods, voor zijn onuitsprekelijke

liefde, liefde voor goddelozen, voor vijanden. Wie kan die liefde uitmeten? Wie kan die liefde verstaan? Die liefde breekt stuk, die liefde doet neervallen, die liefde maakt sprakeloos, die liefde geeft aanbiddende verwondering.

O dat u de handwijzer van Moria naar Golgotha volgt. Weet dit, dat geen offer van u Gode kan behagen. Al uw offers zijn tekort. Alleen dat offer op Golgotha. Dat offer verzoent. Geheel en al.

Er is een weg van Golgotha naar Moria. Op Moria staat het dankofferaltaar. Door Golgotha komen er weer priesters. Ze offeren zichzelf tot een levend dankoffer de Heere.

v.Z.

Van de administratie

Naar aanleiding van het feit dat de acceptgirokaarten aan alle abonnees verzonden zijn, ontvingen we reacties van enkele abonnees, n.l. dat zij het abonnementsgeld voor 1986 inmiddels al betaald hadden. Wij hebben hiervan goede nota genomen en dat was al bij de administratie verwerkt. Het was helaas niet mogelijk om aan hen die al betaald hadden geen girokaart te sturen. De betalingen beginnen nu binnen te komen, zodat we ook weer veel giften mochten ontvangen, n.l. f 4107,-. Er werden ook weer 12 nieuwe abonnees opgegeven, waarvan 6 geschenkabonnementen. Voor dit alles hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Ontmoetingsdag

Het is van belang dat we in elk nummer herinneren aan de ontmoetingsdag die D.V. zal worden gehouden op zaterdag 5 april a.s. in het kerkgebouw van de Chr. Geref. kerk te Slidrecht-centrum.

Het programma ziet er als volgt uit:

morgensamenkomst: aanvang 10.30 uur:

opening: Ds. H.C. van der Ent van Dordrecht-centrum
spreker: Ds. M. Vlietstra van Zeist
slotwoord: Ds. P. Beekhuis van Rotterdam-Kralingen
Pauze.

middagsamenkomst: aanvang 2 uur:

opening: Ds. B. de Romph van Noordeloos
spreker: Ds. P. van Zonneveld van Driebergen
slotwoord: Ds. M.C. Tanis van Slidrecht-centrum

We hopen van harte dat velen zich voorstellen en voorbereidingen treffen om D.V. deze ontmoetingsdag te bezoeken. De Heere heeft het steeds weer welgemaakt. De Heere moge ook deze keer ons allen ten goede gedenken.

Er is weer koffie en frisdrank te verkrijgen. De boekentafel zal er ook weer zijn.

B.

Uit het land van de Bijbel 53.

D. HET RECHTSWEZEN.

b. de rechtsvorm.

Wij willen hierbij nog betrekken: de "bloedwraak".

Het is zeer opmerkelijk, dat we bij de oude volken een sterke afschuw vinden van "bloedvlekken". Al is het wondje, dat men maakt, nog zo klein, men zal er zeer voor zorgen, dat er geen druppel bloed op de

klederen komt of op de grond valt. Is men op reis of op de jacht en valt er onwillekeurig bloed op de grond, dan moest men wel stof bedekken. We lezen daarvan in Numeri 35 vs. 33, namelijk: "Zo zult gij niet ontheiligen het land, waarin gij zijt; want het bloed ontheiligt het land".

Dit lezen we ook in Leviticus 17 vs. 13. Zo moesten dus altijd gevallen bloeddruppels aanstonds met aarde bedekt worden.

Welnu, zo wordt de betekenis duidelijk van Jobs uitroep in Job 16 : 18: "O aarde, bedek mijn bloed niet". Zo lezen we ook in Ezech. 24 vs. 7 en 8 ten opzichte van de "verwoesting van Jeruzalem": "Want haar bloed is in het midden van haar, op een gladde steenrots heeft zij dat gelegd: zij heeft het op de aarde niet uitgestort, om hetzelve met stof te bedekken".

Hier wordt met de uitdrukking "op een gladde steenrots" JERUZALEM bedoeld. Zij was gebouwd op kale "kalksteenrotsen". En op deze "steenrots" — Jeruzalem — werden eens 's Heeren knechten door de woeste vervolgers geslacht.

En nu wil de Heere duidelijk maken, dat er, hoe sterk en voornaam Jeruzalem zich achtte, toch *geen* "stof en aarde" te vinden was, om het bloed der onschuldige martelaren te bedekken. En was dat niet als een oordeel Gods ten opzichte van de "heilige stad"? Psalm 79 getuigt daarvan. We lezen in psalm 79 vs. 2 (onber.):

"Zij hebben de dode lichamen Uwer knechten aan het gevogelte des hemels tot spijs gegeven, het vlees Uwer gunstgenoten aan het gedierte des lands".

En verder in het derde vers:

"Zij hebben hun bloed rondom Jeruzalem als water vergoten, en daar was niemand, die hen begroef".

Er was dus geen aarde om hun stof te bedekken.

En was zulks niet een ernstige aanklacht, die Christus eens jegens Jeruzalem uitsprak:

"Jeruzalem, Jeruzalem, gij, die de profeten doodt en stenigt, die tot u gezonden zijn; hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen hare kiekens onder de vleugelen vergadert, en gij lieden hebt niet gewild". (Luk. 13 : 34). Maar nu kon óók niet op zichzelf het bloed van stieren en bokken de zonde van Israël verzoenen, doch alleen: het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon! En was dit niet rijk afgeschaduwd in het bloed van Israël's paaslam, in die gedenkwaardige nacht van Israël's uittocht uit Egypte!

Ja! Treffende afschaduwing van Christus' dierbaar bloed, dat alleen reinigt van alle zonden!

O lezer(es)! Hebt u dat dierbare bloed van Christus óók nodig gekregen tot reiniging en afwassing uwer zonden?

Ja, wat heeft het Hèm als het Lam Gods gekost! Wat worden we weer in deze lijdensweken daarbij bepaald!

Ja, Zijn bloed heeft de bittere *wraak* van de heilige God gestild voor een dood- en doemwaardig volk, dat met de koorden van veroordeling naderen mag tot Israël's "goedertieren God".

Waarop nu grondde zich de "bloed-wraak" onder Israël? Op het Woord des Heeren tot Noach.

"Wie des menschen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens vergoten worden; van een iegelijk mens, die hem als een broeder is, zal Ik het eischen". (Genesis 9 vs. 6 en 5b).

Bij de bloedwraak" dienen we ook te wijzen op de "doodslager" onder Israël. Voor degene, die een doodslag had begaan en dat onopzettelijk was er een mogelijkheid gesteld om de verdiende doodstraf niet te ondergaan. Men kon dan vluchten tot één van de zes "vrijsteden", die de Heere had aangewezen voor Israël. Maar dan moest de doodslager in één van deze steden blijven tot de dood van de HOGEPRIESTER. Eerst dan was de doodslager *volkomen vrij*! Dan behoefde hij niet langer in de vrijstad te blijven.

Treffende gedachte! Bron van rijke vertroosting voor een volk, dat zich als een "doodslager" voor God leert kennen en met de vraag vervuld wordt: "Is er enig middel, om de welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen?" En dat middel is er en wel zó, dat aan Gods eisende gerechtigheid volkomen is voldaan. Want dat ligt vast in de volkomen "voldoening" van Christus, Die aan het vloekhout des kruises heeft uitgeroepen: "HET IS VOLBRACHT".

Toen is immers ook het "VOORHANGSEL DES TEMPELS" gescheurd, van boven tot beneden!

Welnu, zo is er volkomen "vergeving" voor "doodslagers"! Ja, volkomen "bevrijding"! O, wat een rijke zegen zou het zijn, wanneer we bij de overdenking van het bittere lijden van Christus Zijn dierbaar bloed nodig kregen tot verzoening en reiniging onzer zonden! Zegene de Heere daartoe de lijdens-overdenkingen. En wat wordt dan het wonder eeuwig groot voor 't ontdekte hart, dat die Borg door Zijn lijden en sterven de *wraak* van de heilige en rechtvaardige God, Zijn Vader, zo volkomen op Zich heeft genomen en die zó volkomen weggenomen en verzoend heeft!

Ja, wat mag men dan rijk instemmen met de dichter van psalm 32 vs. 1:

"Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven;

Die van de straf voor eeuwig is ontheven;

Wiens wanbedrijf, waardoor hij was bekleet,

Voor 't heilig oog des HEEREN is bedekt.

Welzalig is de mens, wien 't mag gebeuren,

Dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren,

en die, in 't vroom en ongeveinsd gemoed,

Geen snood bedrog, maar blank' oprechtheid voedt.

Dr.

Ds. v. L.

De merktekenen der christenen

5.

In de belijdenis staat dat tot de merktekenen der christenen behoort het liefhebben van God. Deze levenstrek nu is geen aangeborene. Niemand heeft van nature God lief. Gods Woord leert ons dit en de praktijk bevestigt het. Er is bij de mens geen eigen liefde. Liefde tot de wereld, tot de zonde, tot het kwade, het verkeerde. In de catechismus staat zelfs dit: "ik ben van nature geneigd God en mijn naaste te haten". Welk een werkelijkheid: hater van God te zijn. Die haat zit diepgeworteld in het hart. En al blijkt ze niet zo in de woorden of daden, ze is er. Ze leeft in ons hart, in de bron van ons bestaan. Door het ontdekkende licht van de Heilige Geest komt men er achter. Leert men het ook ootmoedig belijden wie men van huis-uit is voor de Heere en hoe men staat tegenover de Heere. Een onbegrijpelijk, aanbiddenswaardig wonder is het wanneer verstaan wordt, dat God liefde is. Dat God de Heere liefheeft. Dat er liefde is bij God, ja, dat God liefde is. De openbaring nu van Gods liefde schittert in Zijn Woord. Zij doorstraalt het Woord. Haar hoogte- en dieptepunt heeft zij in het Vleesgeworden Woord, in Jezus Christus. Johannes, de theoloog, de denker vanuit God, schrijft: "Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld. En wat wordt niet gehoord uit de mond van het Vleesgeworden Woord Zelf Jezus Christus: "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe".

Die liefde van God is vrijwillige liefde. In Hosea staat dit kernachtige woord: "Ik zal hen vrijwillig liefhebben". En in 1 Joh. 4 : 10 lezen we: "Hierin is de liefde, niet dat wij God liefhebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad. De liefde van de Heere, het liefhebben van de Heere is niet opgewekt door houding of gezindheid van het schepsel. Niemand kan die liefde opwekken. Niemand kan God tot liefde aansporen. Dit is sinds de val in het paradijs uitgesloten. De Heere moet naar recht met Zijn toorn, met Zijn gramschap komen. Het gehele menselijke geslacht had Hij naar recht kunnen verdoemen. Kunnen laten liggen in de val. Geen enkele verplichting was er bij de Heere, want onze Schepper heeft niet het verbond verbroken, maar wij.

Niets was er, is er, of zal er zijn wat Zijn liefde gaande maakt of Hem bewegen kan tot liefhebben. Gods liefde is soevereine liefde.

Hij heeft lief om Zichzelfs wil. Hoe groot, hoe hartelijk is Zijn liefde. Eenzijdige liefde. Verkiezende liefde. Liefde, verkiezende liefde deed de Heere gaan naar het paradijs om de mens die zich in de lichamelijke en geestelijke dood geworpen had en geheel ellendig gemaakt te zoeken, toen hij al bevende voor Hem vlood, te troosten, belovende hem Zijn Zoon te geven, die worden zou uit een vrouw om de kop der slang te vermorzelen en hem gelukzalig te maken. Art. 17 N.G.B.

Het was liefde, waardoor Abraham geroepen werd uit Ur der Chaldeeën. En tot Israël kwam het woord: "Want gij zijt een heilig volk, de Heere uw God; U heeft de Heere uw God verkoren, dat gij Hem een volk des eigendoms zoudt zijn uit alle volken die op de aardbodem zijn. En de reden? "De Heere heeft geen lust tot u gehad, noch u verkoren om uw veelheid boven alle andere volkeren, want gij waart het weinigste van alle volken. Maar omdat de Heere ulieden liefgehad heeft". Deut. 7 : 6-8.

En spreekt het gegeven in Ezech. 16 niet van liefde? "Als Ik bij u voorbijging zo zag Ik u vertreden zijnde in uw bloed en Ik zeide tot u in uw bloed leef; ja ik zeide tot u in uw bloed: leef! Ik heb u tot tienduizend, als het gewas des velds gemaakt en gij zijt gegroeid en groot geworden en zijt gekomen tot grote sierlijkheid; uwe borsten zijn vast geworden en uw haar is gewassen doch gij waart naakt en bloot. Als Ik nu bij u voorbijging zag Ik u en ziet uw tijd was de tijd der minnen zo breidde Ik Mijn vleugel over u uit en dekte uw naaktheid ja Ik zwoer u en kwam met u in een verbond spreekt de Heere Heere en gij werd de Mijne". Uit het Nieuwe Testament kunnen ook veel teksten genoemd worden die spreken van en wijzen op Gods liefde en Zijn hartelijk liefhebben.

Die liefde van God de Heere is een eeuwige liefde. Liefde van eeuwigheid tot eeuwigheid. De Heere laat de profeet Jeremia zeggen: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde". God de Heere heeft Zijn Kerk verkoren tot het eeuwige leven en dat van eeuwigheid. In Efeze 1 staat het onuitwisbaar: "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde; Die ons tevoren geordineerd heeft tot aan-neming tot kinderen door Jezus Christus in Zichzelven, naar het welbehagen van Zijn wil. Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde".

Gods liefdesvuur is onuitblusbaar. Zijn liefdesijver neemt niet af. Verdwijnt nimmer. Wat op de wereld voorkomt, veel voorkomt vandaag n.l. liefdeloosheid, het omslaan van liefde in haat, wordt in het geestelijke leven niet bemerkt of gekend. De liefdestrouw des Heeren is eeuwig. Zijn verbond schendt Hij niet. Zijn gesproken woorden worden niet teruggenomen. Alhoewel er alle reden voor is. Ja, er zijn vele redenen, vele oorzaken, die daartoe moeten leiden. In plaats van liefde moet er toorn zijn. In plaats van gunst het eeuwig ongenoegen des Heeren. Gods kind belijdt: "Heere, hoe kunt U mij nog verdragen. Heere, hoe kunt U mij nog liefhebben. Heere, onverdiend! Niet waard!"

Zijn deze belijdenissen U niet onbekend? Dan leeft U steeds bij de verdienende oorzaak van het liefhebben. Liefdestrouw ligt vast in het bloed. In het bloed van het Godslam. Op Golgotha hing het Zich gevende, Zich overgevende Lam. Op Golgotha aan het vloekhout straft God de zonde aan Zijn Zoon. Hij heeft Zijn Zoon niet gespaard. Hij gaf Hem geheel over.

Daar stootte en wierp de Heere, vergramd, Zijn gezalfde neer. Hij scheen niet van het verbond met Zijn knecht te weten. Zijn kroon, ontheilgd, lag ter aarde neergesmeten. Zijn sterke muren waren door 's vijands macht verbroken. Zijn vestingen verwoest en in het stof gedoken. Zijn schoonheid was vergaan. De dagen van Zijn jeugd waren door Gods hand verkort, Psalm 89. Ja, Hij werd van God verlaten. Onuitsprekelijke benauwdheden en helse angsten heeft Hij gekend. Waarin moest Hij niet komen, wat moest er niet over Zijn hoofd gaan, opdat God de Heere, Zijn Vader zou kunnen liefhebben. Liefde is verdiend door het offer en

bloed van het Godslam. Eeuwige liefde. Blijvende liefde. En die liefde verwekt wederliefde. Zij doet belijden: "ik heb lief". Ik mag liefhebben. Ik moet liefhebben, omdat de Heere het wil.

Die liefde legt de Heere Zelf in het hart. Hij ontsteekt het liefdesvuur en Hij houdt het brandend. Gedoofde kolen worden door Hem weer gloeiende kolen. Vandaar het belijden: Het is liefde van God, uit God, door God en daarom tot God.

*Mijn God, U zal ik eeuwig loven,
Omdat Gij het hebt gedaan.*

Ds. M.C. Tanis.

Laus Deo

13.

Lessen uit Genève

Geestdrijvers

Nieuwe openbaringen?

In de tijd van Calvijn waren er mensen die zich een andere weg inbeeldden om tot God te komen.

Calvijn noemt ze "opgeblazen geestdrijvers": Mensen die de eenvoudige gelovigen durfden te bespotten die de dode en dodende letter, zoals zij de Bijbel noemden, nog navolgden. De leer van de Schrift werd door de geestdrijvers als kinderlijk en onbetekenend geminacht. Zelf meenden zij door de Geest geleid te worden en zouden daarom de letter van de Schrift niet meer nodig hebben.

Calvijn laat nu duidelijk zien dat de geest waarop zij zich beroepen in elk geval niet de Geest van Christus is. Hij verwijst naar Christus' apostelen en de andere gelovigen in de nog jonge Kerk. Waren zij niet door de Geest verlicht? "En toch heeft niemand van hen van die geest minachting voor Gods Woord geleerd."

Integendeel: zij hadden juist grote eerbied voor het overgeleverde Woord. Calvijn ziet hierin de vervulling van Jes. 59 : 21: Een profetie van het ware en volle geluk van de nieuwe Kerk, onder het rijk van Christus.

Dat geluk bestaat hierin dat die Kerk evenzeer door het Woord als door de Geest wordt geregeerd. De profeet Jesaja ziet duidelijk die éénheid van Woord en Geest: "Mijn Geest, die op u is, en mijn Woorden die Ik in uw mond gelegd heb, die zullen van uw mond niet wijken, noch van de mond van uw zaad tot in eeuwigheid toe".

Het is een "verfoeilijke heiligschennis" om uiteen te rukken wat de profeet door een onlosmaakbare band verbonden heeft.

Maar er is meer tegen de geestdrijvers aan te voeren. Neem Paulus. Hij was tot in de derde hemel opgetrokken. Daar heeft de Heere hem onuitsprekelijke nieuwe dingen geopenbaard. Maar juist deze Paulus was zeer bedreven in de leer van de Wet en de profeten. En Timotheüs wordt door hem vermaand om aan te houden in het lezen van het Woord, 1 Tim. 4 : 13. Juist Paulus, de man van de bijzondere openbaringen, bezingt de lof van het geschreven Woord, 2 Tim. 3 : 16 als hij zegt dat ze nuttig is tot lering en om de dienstknechten Gods te volmaken. Het getuigt van "duivelse razernij" om te verzinnen dat het gebruik van de Schrift vergankelijk of tijdelijk is. Immers is het juist de Schrift die Gods kinderen "tot het uiterste van hun loopbaan" geleidt.

En nóg wat: welke Geest belooft Christus aan Zijn discipelen? Eén, die nieuwe en óngehoorde openbaringen zou verzinnen of een nieuwe soort leer zou smeden?

O, nee! Maar Christus belooft hen een Geest die niet van Zichzélf zou spreken, maar in hun harten zal ingieten wat Christus Zelf door Zijn Wóórd had verkondigd! Zodat de Geest ons nooit zal afleiden van de ontvangen leer van het Evangelie. Integendeel. Hij verzegelt in onze harten "juist die leer, die ons door middel van het Evangelie wordt aangeprezen." Dus: géén nieuwe openbaringen buiten het Woord om!

De Geest blijft Dezelfde

Men moet zich naarstig toelagen op het lezen en horen van de Schrift als men enige vrucht wil ontvangen van de Géést.

De apostel Petrus prijst de ijver van hen die acht slaan op de profetische leer: De leer van de profeten had dus na de opgang van het

licht van het evangelie niet afgedaan. Die leer blijft ook voor óns bepalend. Een "geest" die ons een ándere leer opdringt dan die van de apostelen en de profeten moet verdacht worden van leugenachtigheid. De Satan kan zich immers veranderen in een "engel des lichts"! De geest van God heeft bij ons allen gezegd omdat Hij Zich in de Schrift heeft geopenbaard. En: "zoals Hij zich dáár eenmaal heeft geopenbaard, moet Hij eeuwig blijven". De Heilige Geest blijft in alles Zichzelf gelijk. Wij mogen die Geest gerust aan het onderzoek van de Schrift onderwerpen. Een onderzoek waardoor Zijn majesteit bij ons alleen maar bekrachtigd wordt. En "opdat niet onder Zijn Naam de geest van Sátan insluip, wil Hij door ons herkend worden in Zijn eigen beeld, dat Hij in de Schriften heeft ingedrukt."

Een dodende letter?

De geest-drijvers, die zich boven het gebruik van de Schrift verheven voelen, verwijzen ons naar 2 Kor. 3 : 6. Daar schrijft Paulus dat de letter doodt, maar de Geest levend maakt. Met die "dodende letter" zou volgens hen de Schrift bedoeld worden. Paulus bestrijdt hier echter niet de Schrift Zelf, maar de valse apostelen die een Wet zónder Geest van Christus aanprijzen. Deze valse apostelen miskenden die heerlijke weldaad van het nieuwe Verbond n.l.: dat de Heere door Zijn Geest Zijn wet in de harten van de gelovigen inschrijft. Wanneer nu, zegt Paulus, de Wet losgescheurd wordt van deze genade van Christus, zal ze ons doden. Dán zal die Wet alleen in de óren klinken maar niet het hárt raken. Maar wanneer die Wet door de beloofde Geest van Christus krachtadig in het hart wordt ingedrukt, dán is dat Woord der Wet een Woord des lévens. Dan bekeert zij de ziel, de eenvoudigen wijsheid gevende.

Wij lezen in Luk. 23 : 27 dat Christus door Zijn Geest twee van Zijn discipelen het verstand opende: niet opdat ze de Schriften zouden verwérpen, maar juist om de Schriften te begrijpen. Het is voor Paulus hetzelfde als hij schrijft aan de Thessalonicensen, 1 Thess. 5 : 19, 20. Blust de Geest niet uit en: veracht de profetieën niet. Dat betekent: "dat het licht des Geestes gedóófd wordt, zodra de profetieën in verachting raken".

En wat doen nu die geestdrijvers?

Zij laten Gods Woord rustig varen. En al wat ze zich in hun slááp verbeelden grijpen ze aan als nieuwe openbaringen van de Geest. De kinderen Gods weten echter maar al te goed dat alléén de Schrift, het geschreven Woord, het middel is waardoor de Heere de verlichting van Zijn Geest aan de gelovigen uitdeelt. Zij (er)kennen geen andere Geest, dan die in de apostelen gewoond en gesproken heeft.

Institutie, boek I, hoofdstuk 9, 1-3.

Wordt vervolgd D.V.

Ds. L.W. van der Meij.

Een proefschrift, getiteld: "Bewaar het Pand" 8.

Zijn de bevindelijk gereformeerden er in de loop der jaren in geslaagd hun identiteit te bewaren? Of is het beeld veeleer zo dat bepaalde veranderingen (modernisering) die zich in de Nederlandse samenleving en de bredere kerkelijke wereld voordeden, na verloop van tijd ook in hun kring (al dan niet schoorvoetend) geaccepteerd werden, zelfs al betekenden die een duidelijke aantasting van hun oorspronkelijke identiteit? In hoeverre is er in de tweede helft van de twintigste eeuw bij hen sprake geweest van culturele assimilatie? Deze centrale vraag vormt het onderwerp van het 9e hoofdstuk: Tissentijdse balans: culturele persistentie. Dr. Janse baseert zich behalve op de literatuur en de officiële statistieken in dit hoofdstuk vooral ook op de resultaten van een enquête, die hij gehouden heeft. In paragraaf 2 over de leer bespreekt Dr. Janse de ontwikkelingen in verschillende kerken. Op blz. 223 zegt hij o.a.:

"Wij zagen reeds dat in de Christelijke Gereformeerde Kerken in de loop der jaren aanzienlijke verschuivingen hebben plaats gehad. Zódanig zelfs, dat in tal van plaatsen de Christelijke Gereformeerde Kerk de

bevindelijk gereformeerde signatuur die zij vroeger had, volstrekt verloren heeft. In de prediking vielen daar veelal dezelfde veranderingen te constateren (maar dan in sterkere mate) als in de kring van de Gereformeerde Bond. De praktijk stemt steeds minder overeen met het door de generale synode van 1953 unaniem aanvaarde getuigenis, waarin onderstreept werd dat "het onderscheidend, ontdekkend onderwerpelijk en bevindelijk element" in alle ambtelijke arbeid tot zijn recht moet komen. Tegen het einde van dit hoofdstuk geeft Dr. Janse in paragraaf 8 een samenvatting en trekt hij conclusies. Hij schrijft: "Het was ons reeds duidelijk dat de bevindelijk gereformeerden sterk de nadruk leggen op hun culturele persistentie. Zij zijn immers de mensen van de 'oude waarheid', die (trachten) te leven naar Gods onveranderlijke wetten. Maar hoe is het in de praktijk gesteld?"

Hij schrijft dan verder op blz. 262:

"De grootste verschuivingen doen zich echter voor op het ethische vlak en in de politieke en maatschappelijke standpunten. Dat is in zoverre niet verwonderlijk omdat het daar vaak gaat om meer 'afgeleide' principia. Ook hebben de bevindelijk gereformeerden daar meer te maken met zich (tamelijk fundamenteel) wijzigende omstandigheden. Bovendien is de maatschappelijke druk om zich (enigszins) aan te passen aan de heersende opvattingen daar sterker dan op het gebied van de leer, het geestelijk leven of de liturgie.

Uit de enquête blijkt dat kinderen nogal eens afwijkende opvattingen hebben. Dr. Janse maakt zelf de kritische opmerking — zie blz. 268 —:

"Op zich zou het daarom beter zijn geweest om in plaats van leerlingen van 16, 17 jaar, jongeren van 20-25 jaar te ondervragen. Bij hen is immers, meer dan bij onze leerlingen, sprake van enigszins uitgekristalliseerde opvattingen. Deze leeftijdscategorie was echter met de beperkte onderzoeksmiddelen die ons ten dienste stonden, niet grijpbaar en hun ouders waren dat nog minder.

Tenslotte moeten we ons goed realiseren dat onze enquête betrekking had op jongeren uit bevindelijk gereformeerde kring, die scholen van eigen signatuur bezochten. De sfeer op de school en de strekking van het onderwijs daar kwamen in belangrijke mate overeen met hetgeen de leerlingen van huisuit was voorgehouden. Verwacht moet worden dat jongeren die — bij gebrek aan beter — op andersoortige scholen zitten (b.v. algemeen protestants-christelijke scholen) meer geneigd zullen zijn om afstand te nemen van hun ouderlijk milieu. Dat zou betekenen dat de generatiekloof in bevindelijk gereformeerde kring in werkelijkheid groter is dan uit onze enquête naar voren komt. Wezen de in dit hoofdstuk gepresenteerde enquêtecijfers reeds op een niet onbelangrijke culturele assimilatie, in werkelijkheid zal die assimilatie in de hele categorie van 16- en 17-jarige leerlingen uit bevindelijk gereformeerde kring, beslist nog groter zijn".

Aldus Dr. Janse. Hier staat veel, dat met zorg moet vervullen en moet opwekken tot waakzaamheid en gebed. Vooral ouders hebben hier een dure roeping.

We komen tot het laatste hoofdstuk: 10. Conclusies en beleidsaanbevelingen. Dr. Janse wil expliciet antwoord geven op de centrale vragen die hij in het eerste hoofdstuk geformuleerd heeft.

Aan het slot van dit hoofdstuk zegt Dr. Janse, blz. 277:

"De bevindelijk gereformeerden vormen in onze maatschappij zeer duidelijk een cognitieve minderheid. Vandaar dat het voor hen niet eenvoudig is om hun definitie van de werkelijkheid tégenover allerlei alternatieve werkelijkheidsdefinities (vooral ook voor de eigen jongeren) geloofwaardig te doen zijn.

De centrale plaats bij de opbouw van de bevindelijk gereformeerde geloofwaardigheidsstructuur werd vanouds ingenomen door mensen die vanuit hun eigen levenservaringen konden getuigen van de werking van Gods Geest in zondaarsharten. Dat legde beslag op gezinnen en gemeenten. Wanneer dit bevindelijke geloofsleven gaat verflauwen of verdwijnen, zal het voor de bevindelijk gereformeerden steeds moeilijker worden om die geloofwaardigheidsstructuur in stand te houden, ook al zouden ze hun

toevlucht nemen tot allerlei moderne sociale beheersingstechnieken". Graag zouden we ook uit dit korte hoofdstuk meer hebben overgenomen, maar we moeten met het bovenstaande citaat volstaan. Wat Dr. Janse hier zegt is om over na te denken. Wanneer het werk van Gods Geest in de harten van zondaren gaat ontbreken, blijven er geen bevindelijk gereformeerden over. Ook al blijft de vorm over.

Dr. Janse heeft een belangrijk proefschrift geschreven. Het kan terecht de titel Bewaar het Pand dragen. We beluisteren er een lagnaal in, dat moet waarschuwen voor de vele gevaren, en een opwekking om in waarheid het Pand dat de Heere heeft toebetrouwd te bewaren. De gevaren zijn in onze dagen zeer groot. Gelukkig dat er geschreven staat, dat de Heere met Zijn Kerk is en die bewaart. Daaruit vloeit voort dat Hij kan getuigen: gij hebt kleine kracht, maar gij hebt Mijn Woord bewaard.

B.

Noordeloos

Op 13 januari j.l. was het 150 jaar geleden dat de ambten in de Christelijke Afgescheiden gemeente van Noordeloos werden ingesteld. Later werd dat de Christelijke Gereformeerde Kerk van Noordeloos. Deze ging niet met de vereniging met de dolerenden in 1892 mee, maar bleef wat zij was. Dat was ook het geval met Zierikzee en Teuge. Daardoor is Noordeloos een van de oudste Christelijke Gereformeerde kerken.

In een dienst op de avond van die dag werd het feit van de instelling van de ambten herdacht. Met de gemeente zelf kwamen ook afgevaardigden van andere gemeenten en vroegere predikanten van Noordeloos samen. De plaatselijke predikant, Ds. B. de Romph leidde de herdenkingsdienst, waarin hij op treffende wijze het Woord des Heeren op de gemeente toepaste.

Ter gelegenheid van het feit dat herdacht werd verscheen er een boekje, getiteld: Om 's Heeren huis in U gebouwd. De ondertitel luidt: 150 jaar geschiedenis van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Noordeloos. Het boekje is in hoofdzaak geschreven door de huidige pastor van Noordeloos, maar ook enkele vroegere predikanten hebben aan de inhoud van het boekje meegewerkt. Ds. de Romph heeft gebruik gemaakt van wat anderen hem uit vroeger tijd van Noordeloos wisten te vertellen.

Wanneer de samensteller alleen aangewezen was geweest op de notulenboeken en andere officiële gegevens dan zou het boekje niet veel meer geworden zijn dan vermelding van allerlei feiten die in de notulenboeken zijn opgetekend. Ds. de Romph heeft er van gemaakt wat mogelijk was, gezien de omstandigheid dat de notulen niet veel vermelden. We kunnen echter de gang van zaken in de loop der jaren vrij nauwkeurig volgen. We lezen van de verschillende predikanten die in Noordeloos gestaan hebben. Onder hen Ds. Jonkman. Het is mede aan zijn invloed te danken dat Noordeloos niet met de vereniging meeging. Enkele personen en gezinnen gingen wel mee en onttrokken zich aan de Noordelose gemeente. Onder hen ook de scriba B. Bikker.

Ds. De Romph schrijft in het boekje: Het besluit van 14 juli 1892 is van historische betekenis geworden. Enkelen, waaronder ook de gemeente Noordeloos, waren het beginsel van 1834 trouw gebleven. Door ds. F.P.L.C. van Lingen werd een oproep gedaan, dat degenen die met de vereniging niet waren meegegaan, op 20 juli 1892 in het Militair Tehuis te Utrecht zouden samenkomen. Op die vergadering kwamen broeders uit alle oorden van het land samen. Men was klein in getal: het was een wolkje als eens mans hand. Het werd ook in die dagen weer bevestigd 'nec tamen consumebatur' en het braambos werd niet verteerd. De gemeente Noordeloos met ds. H.A. Jonkman, Zierikzee met ds. Ph. J. Wessels en Teuge met oud. J. Schouten, de drie gemeenten die van kort na de Afscheiding dateerden, bleven het beginsel van 1834 trouw.

Op de vergadering te Utrecht werd besloten, om onder opzien tot de Heere, te blijven wat men tot vóór 17 juni 1892 was: de wettige

voortzetting van de aloude Gereformeerde kerk in deze landen, onder de naam van de Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland.

In de loop der jaren zijn er verschillende verwickelingen geweest. Overal is de geschiedenis daar vol van. De Kerk op aarde is de strijdende kerk. Maar de Heere houdt die Kerk in stand. Er was ook het werk des Heeren. Daarover schrijft Ds. De Romph ook. Over de eerste tientallen jaren is niets bekend van het geestelijke leven, maar uit later jaren wel. We willen een klein gedeelte overnemen. Het gaat over Hester, op blz. 46: Het verhaal gaat, dat Hester niet kon lezen en schrijven. Wanneer dan de jongens uit school kwamen, ging ze met haar armen uitgebreid op de weg staan en hield ze een paar jongens tegen. Die moesten dan met haar naar binnen om een stukje uit de Bijbel te lezen. Ook als Hester, zoals ze gewoon was, iedere dag hardop in gebed ging, stonden wel heilbegerige zielen onder het geopende venster te luisteren.

Ds. de Groot schrijft verder nog van haar: "Zij was diep in het verlossingswerk ingeleid. Niets mocht er aan de mens toegekend worden. Alle zaligheid is uit God, hoorde hij haar met verheffing van stem zeggen en dat is ook mijn enige troost in leven en sterven. Zij kon met insluiting van haarzelf, met veel dierbaarheid spreken van de "Losser" en "Sions Koning". Toch kende zij ook haar strijd. Meermalen zuchtte zij uit het lichaam der zonde. "Het zal nog een eeuwig wonder zijn, indien ik er kom". Haar lievelingspsalm was Psalm 73. Op 10 mei 1918 kwam haar einde. Hoewel zij een eenvoudige ziel was, die van anderen afhankelijk was, kon bij haar begrafenis gezegd worden: een koningskind wordt begraven.

De gemeente Noordeloos is lang betrekkelijk klein gebleven. Ze begon met een gering aantal leden, die uit Noordeloos en de omgeving kwamen. Tweemaal ging een deel van de leden met de voorganger naar Noord-Amerika. Na ongeveer 1920 kwam er een opbloei. In 1926 werden de ambten in Meerkerk ingesteld waardoor het aantal leden weer wat deelde, tot onder de 300. Nu is Noordeloos een gemeente met ruim 500 leden.

Er zijn al verschillende geslachten heengegaan sinds de Afscheiding plaats vond. Ook zij zijn er niet meer die vroeger vanwege de genade Gods een ruime plaats in het midden van de gemeente hadden.

Het nageslacht is bij de leer der waarheid gebleven. Dit blijkt o.a. uit de getrouwe opkomst onder de bediening van Gods Woord. De vraag komt op -een vraag die overal gesteld kan worden- of het nageslacht ook dezelfde beleving van de waarheid heeft als vorige geslachten. Zelfonderzoek is bij een herdenking wel nodig.

Het is niet onze bedoeling om alles te vermelden wat in het boekje te lezen staat. We vinden vele foto's, die herinneren aan het verleden en ook het heden vastleggen. Noordeloos heeft heel wat predikanten en andere ambtsdragers gehad. Een opsomming daarvan vinden we aan het einde van het boekje.

We kunnen ons voorstellen dat er onder de lezers van ons blad ook belangstellenden voor dit boekje zijn. Het is naar ik meen te verkrijgen bij Ds. De Romph tegen de prijs van f 15,- vermeerderd met f 5,- wegens verzendkosten.

Het zal ons goed doen wanneer we mogen horen van het werk van Gods Geest in de harten van vele zondaren in de moedergemeente van Meerkerk.

B.

N.B. Op blz. 50 staat dat Willem van den Dool samen met zijn zuster Hilligje van den Dool woonde. Dat is niet juist. Hilligje was zijn huishoudster. Ze is nog 30 jaar kosteres in Meerkerk geweest. Zij was wel in de verte nog familie van Willem van den Dool.

B.

School voor Dundas en Hamilton

Dezer dagen ontving ik de volgende brief van 7 februari j.l. van het bestuur van de

Rehoboth-Christian School die ik gaarne een plaats geef in ons blad. Deze gift van f 10.000,- kwam van het fonds Van den Heuvel-Majers. Andere giften worden verzameld en apart opgezonden.

Geachte Ds. Blom:

Het was beslist een verrassing toen de bank van onze school belde dat er 10.000,- gulden uit Holland was ontvangen. Het kwam net op tijd, want we moesten een lening voor onze tweede nieuwe schoolbus betalen voor 31 december 1985. Onze hartelijke dank voor deze grote gift. De jaarlijkse steun van onze zuster-kerken, en met name die gemeenten die voor dezelfde beginselen staan, wordt zeer op prijs gesteld.

We mogen geloven, dat ondanks al onze tekortkomingen, de Heere met onze school is begonnen, en nog steeds gedenkt. We kunnen en mogen dat gedurig merken. We achten het een groot voorrecht, dat onze kinderen reformatorisch onderwijs ontvangen. In het afgelopen jaar hebben we verschillende nieuwe gezinnen als leden mogen registreren, waaronder ook van de Gereformeerde Gemeente, zelfs van St. Catharines. Mede door deze ontwikkeling wordt het waarschijnlijk nodig om voor september 1986 noodlokalen te bouwen.

We verwachten een leerlingental van ruim 200 in september 1986. Dit brengt weer problemen op van vervoer, want alle kinderen worden met schoolbussen opgehaald en thuis gebracht. We zullen wel een vierde schoolbus moeten kopen en tevens de derde schoolbus, die op zijn laatste benen staat, moeten inruilen voor een nieuwe. We hebben veel pech gehad met oude schoolbussen de laatste tijd. Een oude bus kost jaarlijks zo'n \$ 4.000 tot \$ 6.000 in onderhoud. Om het jaarlijkse schoolgeld (wat voor dit schooljaar voor een bepaalde categorie \$ 4.260 is) zo laag mogelijk te houden, proberen we stijgingen van de begroting tot een minimum te beperken. Tussen haakjes, de 1985/86 begroting is \$ 380.000, en dat wordt hoofdzakelijk opgebracht door twee gemeenten (Dundas en Hamilton) die bij elkaar nog geen 1.000 leden tellen. En, een nieuwe bus kost bijna \$ 40.000!

U kunt wel zien dat de noden groot zijn. Bovendien is de gemeente Dundas een nieuwe kerk aan het bouwen, wat natuurlijk ook veel offers vraagt.

Geve de Heere dat vooral de geestelijke nood van onze kinderen geduriglijk op ons hart gebonden wordt. We moeten er steeds aan herinnerd worden dat we Gods Geest nodig hebben in het opbrengen en onderwijzen van onze kinderen, en in het juiste beleid van onze schoolvereniging. Als ouders willen wij hetzelfde schriftuurlijk bevindelijke onderwijs aan onze kinderen schenken, wat velen van ons ook vroeger in Nederland mochten genieten.

Uw financiële steun en uw gebeden hebben we nodig. Nogmaals, hartelijk dank voor deze gift. We wensen u, dominee, spoedig herstel. Moge de Heere u alles schenken wat u nodig hebt.

Hartelijke groeten,
Namens het bestuur,
C. Keuning,
Financial Controller.

Voor de jeugd

Nehemia 7

Beste jongelui!

"En ik zeide: Och HEERE, God des hemels, Gij grote en vreselijke God, Die het verbond en de goedertierenheid houdt dengenen die Hem liefhebben en Zijne geboden houden; laat toch Uw oor opmerkende en Uwe ogen open zijn, om te horen naar het gebed Uws knechts, dat ik heden voor Uw aangezicht bid, dag en nacht, voor de kinderen Israëls, Uwe knechten; en ik doe belijdenis over de zonden der kinderen Israëls, die wij tegen U gezondigd hebben; ook ik en mijns vaders huis, wij hebben gezondigd."

Neh. 1: 5, 6.

Wij hebben de vorige keer Nehemia, die grote man, in zak en as zien zitten. Zij het al niet letterlijk, dan toch zeker figuurlijk. In zak en as zitten geeft de oosterse wijze van rouw te kennen. Doch het gaat niet over de uitwendige vertoning, maar over de inner-

lijke gesteldheid des harten. Vertoning is er altijd geweest. De farizeërs in Jezus dagen waren daar bedreven in. En dat geslacht is nog niet uitgestorven. Als je dat soort mensen hoort en ziet, lijkt het net echt. Maar het is niet echt. Doch wie zal dat ten laatste uitmaken? Het is alleen de HEERE Die het hart aanziet. En die door God eerlijk gemaakt is, komt ook eerlijk voor het aangezicht des Heeren. Let er goed op: Nehemia was zich bewust dat hij verscheen voor het aangezicht van de God des hemels. Zijn wij dat ook altijd? Want het komt tenslotte toch weer op het persoonlijke aan. En dan is het God, Die het hart aan ziet. Ook het hart van ons. En wie een beetje zijn eigen hart kent, moet altijd maar weer vragen: Heere doorgrond en ken mij. Want Gij weet hoe bedriegelijk mijn hart is. Is er bij mij nog een schadelijke weg, leid mij dan op de eeuwige weg. Dat is die weg die alleen bestaan kan voor U. Dat is de weg waarop Gij Uw volk leidt. Dat is de weg der waarheid.

Want die wáár geworden zijn voor God, zijn nergens zo benauwd voor als voor zelfbedrog. Zijn jullie dat ook wel eens? Dan is dat zo slecht nog niet. Want er is veel zelfbedrog. Men kan zichzelf bedriegen. Mensen kan men ook bedriegen. Doch God kan men niet bedriegen. Want Hij is een alwetend God.

Nehemia had daar weet van. Je kunt dat horen uit zijn bidden. Een gedeelte van zijn gebed staat hierboven afgeschreven. En ik zeide: Och HEERE, God des hemels . . . zo begint hij God aan te spreken. Dat "och" is maar niet een klank, of een stopwoord, zoals het zo veel gebruikt wordt. Doch het komt uit het diepst van zijn hart voort. Het getuigt van de ootmoedigheid waarmede hij bekleed is en de grote gedachte, die hij omtrent God heeft, tot Wie hij zijn gebed opzendt. God is groot, Hij is met hoogheid bekleed. Nehemia is klein, hij is met nederigheid vervuld. Het is een gestalte, die een ieder toe te bidden is. Het getuigt van Godskennis en ook van zelfkennis. Dat zijn twee zaken die door elke bidder op z'n minst gekend moeten worden. Wie God werkelijk kent, leert Hem in Zijn grootheid kennen. Hij leert ook zichzelf kennen als een nietig, zondig wezen. Nehemia kon uit en van zichzelf niet voor God bestaan. Wie kan dat wel? Niemand die leeft.

"Och", HEERE, . . . Dat kan natuurlijk een dode klacht zijn, gelijk het dat maar al te vaak is. Het kan ook van leven getuigen, gelijk dit hier het geval is. Daar zijn mensen, dat moet ik er ook wel bij zeggen, en ik hoop niet dat jullie daarbij behoren, die aan dat "och en ach volk" een hekel hebben. Dat kan ik wel aanvoelen, als de waarheid er niet van aanvoeld wordt, namelijk wanneer het alleen maar een vormelijk naspreken is. Doch als het in der waarheid is, wees er dan maar jaloers op. Want de ware bidders leren dat "och en ach" toch kennen. Je komt het in de Bijbel, in de gebeden der heiligen herhaaldelijk tegen. Die het in der waarheid hebben uitgesproken, zijn daarbij geleid geworden door de Heilige Geest. En als je door de Geest der genade en der gebeden in je leven geleid wordt, dan zul je zelf ongetwijfeld, en dan meest in de stilte, niet om van de mensen gezien en gehoord te worden, van dat "och en ach" gebruik maken. Het geeft dan weer een diepe ootmoed en een grote gedachte van God, tot Wie men in het gebed zijn toevlucht neemt.

Dat Nehemia grote gedachte had van God komt in het vervolg ook duidelijk uit. Want het is de God des hemels. Dat klinkt jullie misschien bekend in de oren, maar het heeft wel een geweldige inhoud. Want het wil zeggen dat God in de hemel woont. Hij is overal tegenwoordig, doch in de hemel vertoont Hij Zijn heerlijkheid het meest. Hij heeft de hemel geschapen en ook alles wat zich daarin bevindt. Het is menselijk niet mogelijk om daar enige weergave van te doen. Want Paulus heeft om het zo te zeggen, wel eens door de gordijnen mogen kijken van dat doorluchte paleis van God, en hij heeft onuitsprekelijke dingen gezien, die een mens niet geoorloofd zijn uit te spreken. Hij bewoont, zoals deze heilige apostel daar op een andere plaats van getuigt, een ontoegankelijk licht. Het is er zó lichtend heerlijk, dat

een sterveling daar zonder meer niet komen kan. Het geeft de majesteitlijke grootheid van God te kennen.

Dat Nehemia daar een indruk van had, komt ook in het vervolg openbaar. Want hij spreekt Hem aan: "Gij grote en vreselijke God", God is groot, en wij begrijpen het niet. Daar is ons verstand veel te klein voor. Hij is een vreselijke God. Dat is een God Die te vrezen is. Zeker voor de vijanden. Doch die vrezen niet. Althans nu nog niet. Want zij beseffen de grootheid, de majesteit, de vreselijkheid, de rechtvaardigheid, de heiligheid, de alomtegenwoordigheid enz. van God niet. Straks zullen zij er achter komen. Doch als het niet aan deze zijde van het graf gebeurt, dan zal het een jammerlijke ervaring zijn.

Gods kinderen leren met Nehemia er hier, aan deze zijde van het graf, iets van kennen dat God groot en vreselijk is. Zij vrezen voor Hem en zij vrezen voor Zijn woord. Want uit alles komt Zijn heiligheid hen tegen. O, de HEERE, Heere heeft gesproken, wie zou niet vrezen? Wie dat echte vrezen kent, uit eerbied en hoogachting en met verachting van zichzelf, die behoeft niet te vrezen. Bij de zodanigen wordt ook de vrees weggenomen, als de Heere zegt en dat ook doet geloven: Vreest gijlieden niet, want Ik ben met u. Ik ben niet tegen u, doch met u. Wat een wonder is dat, als men zo door de Heere wordt tegen getreden. Dan wordt de vrees die er dan nog overschiet, een kinderlijke vrees. Men behoeft dan van God niet bang te zijn. Men moet alleen bang van de zonde zijn. En dat is men dan ook. Doch met liefde in het hart kan men kinderlijk tot God naderen. Jullie begrijpen wel, althans dat hoop ik, dat hier natuurlijk nog wat tussen zit. Want God, Die in Zichzelf door alle mensen te vrezen is, is een verzoend God in Christus, voor een ieder die in oprechtheid voor Zijn aangezicht verschijnt. Niet altijd wordt dit door het geloof verstaan. Doch dit neemt dan toch de werkelijkheid niet weg. De haper zit hier niet in de werkelijkheid, namelijk dat het aangezicht van God niet verzoend zou zijn, door het voldoende werk van Christus, doch het zit in de kleinheid van het geloof. De bede om vermeerdering van het geloof, die we bij de discipelen tegenkomen, is daarom niet misplaatst en die wordt nog gekend. Kennen jullie dat ook? Want als het geloof meerder wordt, rijker wordt, groter wordt, dan krijgt men ook een dieper inzicht in de heilgeheimen die God naar Zijn vreeverbond aan Zijn volk en kinderen bekend maakt. Er is dan een opwas en toename in de kennis en in de genade van de Heere Jezus Christus.

Nehemia spreekt in het vervolg God aan als een God, die het verbond en de goedertierenheid houdt, dengenen die Hem liefhebben en Zijn geboden houden.

God is een God van het verbond. Dat heeft Hij met Abraham en zijn zaad opgericht. Daar deelde dus het gehele volk Israël in. Dat waren de nakomelingen van Abraham, zijn zaad. Dat verbond nu heeft twee zijden. Een belovende en een bedreigende zijde. En God houdt beiden. Zijn beloften worden vervuld aan een ieder die in Zijn wegen wandelt, die Zijn geboden onderhoudt. Doch ook de bedreigingen worden vervuld. Want zo zij onheiligen wat Ik heb voorgeschreven, zo mogen zij gewis voor Mijne straffen beven.

Nu kan men op twee manieren tegenover dat verbond van God staan. Namelijk gelovig en ongelovig. Van nature staat de mens er ongelovig tegenover, ook al beweert hij het tegendeel. Want als men er gelovig tegenover staat, is dat vrucht van Gods vrijmachtige genadebediening. En dan worden de beide zijden van het verbond serieus genomen. Niet alleen de beloften, maar ook de bedreigingen. En dan zal het laatste, de bedreigingen, het eerst en het meest naar hen toekomen.

Waarom? Omdat zij bij Geesteslicht in gaan zien, dat zij het verbond geschonden hebben. Dat zij de beloften niet geloofd hebben en de eisen niet volbracht hebben. De verbondswraak zou hen dan moeten treffen. Daardoor komt er plaats voor de Verbondsmiddeelaar in hun leven, waardoor zij alleen weer in een rechte verbondsverhouding tegenover

ver God kunnen komen te staan. "U dan, die gelooft, is Hij dierbaar!" Ook voor jullie? Vraagt het jezelf eens eerlijk af voor het aangezicht des Heeren. Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbesprekingen

Wat ouders en opvoeders moeten weten door P. Kuijt.

B.V. Uitgeverij De Banier, Postbus 2330, 3500 GH Utrecht, tel. 030 - 313377.

Dit leesboek is een beknopte opvoedkundige handleiding voor christen-ouders, of, zoals het op de omslag staat te lezen: een handreiking voor gezin en school met betrekking tot onderwijs en opvoeding naar Schrift en Belijdenis. Het wil zijn een paedagogische bezinning op het eerder geschreven boekje: Voor onze ouders, over hun kinderen.

Ouders hebben een roeping ten opzichte van hun kinderen, maar ook kinderen hebben hun roeping. In dit boekje gaat het over gezag en gehoorzaamheid. Ouders dragen hun verantwoordelijkheid, maar kinderen eveneens.

Kuijt handelt ook over het talent dat de Heere aan christen-ouders heeft toebedeeld. Hij zegt dat dit talent is de christelijke, op Gods Woord en onze belijdenisgeschriften gegronde christelijke levensbeschouwing. Zie blz. 47. We menen dat de schrijver veel beter Gods Woord als talent had kunnen noemen. Dat Woord heeft de Heere ons toevertrouwd. En we bidden o.a. ook: Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast. De Heere zelf heeft Zijn wetten, rechten en inzettingen gegeven om die te onderhouden. De christelijke levensbeschouwing moet de vrucht daarvan zijn.

Het boek is van belang voor ouders en opvoeders.

Het telt 148 blz. en kost als paperback f 27,50. B.

Hoe zou ik zwijgen? door Ds. R. Wurmbrand. Uitgave van de stichting De ondergrondse kerk, postbus 569, 3700 AN Zeist, tel. 03498 - 4101.

We behoeven Ds. Wurmbrand niet in te leiden. Hij is bekend genoeg door de boeken die hij geschreven en de spreekbeurten die hij in vele landen, ook in ons land, gehouden heeft en door verdere activiteiten die hij ontplooid heeft. Op allerlei wijze heeft hij een appél gedaan op de kerk en gewaarschuwd voor de gevaren van de kant van het communisme, waarvan alleen vervolgingen verdrukking is te verwachten. Ook in dit boek laat hij een getuigenis horen en we doen goed er kennis van te nemen.

Op blz. 37 zegt hij dat een broeder voor zijn rechters getuigde: De kerk leeft zolang zij lijdt, omdat Christus, de Heere, het martelaarschap verduurde en ons gevraagd heeft hem te volgen. Die broeder zal dat mogelijk goed bedoeld hebben, maar Christus mogen we geen martelaar noemen. Hij heeft Zichzelf vrijwillig voor de Zijnen in de dood gegeven.

Het boek telt 148 blz. en kost als paperback f 7,90.

B.

Gemeentegids 1986 van Dordrecht-centrum. We vinden hierin allerlei gegevens die vooral voor de leden van deze gemeente van belang zijn. Het is een keurig uitgegeven boekje, waarin o.a. alle leden en doopleden voorkomen naar de stand op 31 december 1985.

Ds. H.C. van der Ent, de pastor van Dordt-centrum, schreef een Ten geleide, waarin hij o.a. het volgende zegt:

Al verandert er in het kerkelijke leven veel, en dan niet alleen wat namen en adressen betreft, er is er één die nooit verandert, en dat is de Koning der Kerk. Hij is gisteren en heden Dezelfde, tot in der eeuwigheid.

Dat is ook een troost bij alle dingen die in het kerkelijke leven tot droefheid kunnen stemmen. Hij houdt Zijn Kerk in stand. En de ledenstaat van Zijn Kerk ziet er anders uit dan de staat die door ons, mensen, u wordt aangeboden.

Wij zien altijd maar aan wat voor ogen is. De Heere ziet het hart aan. De levende leden staan in Zijn boek geschreven en die gaan er nooit meer uit. Dat een ieder er naar zal

mogen staan om te weten dat ook zijn/haar naam geschreven staat in het boek des levens en des Lams. Benaarstig u daarom, om uw roeping en verkiezing vast te maken. Want dat doende zult gij nimmermeer struikelen. B.

Boeken van Den Hertog b.v.
postbus 150, 3990 DD Houten, tel. 03403-73434

1. Onderscheiden gangen door Pleun Kleijn. De volledige titel van het boekje is: Onderscheidene gangen des geestelijken levens van des Heeren volk voorgesteld in de vijf zalen van Bethesda. Daar is aan toegevoegd een brief aan een vriend met enige overdenkingen over Romeinen 7, benevens een brief van W. Blaak aan Kleijn.

De predikanten L. Boone en W. Blaak schreven een voorwoord. In deze nieuwe druk vinden we ook een foto van Kleijn en een levensschets, opgesteld door J. Mastenbroek. Kleijn werd geboren op 8 december 1869 te Goudswaard. Hij overleed te Rotterdam op 15 november 1949. Jarenlang heeft hij in Rotterdam leediensten gehouden. Er ging indertijd een goede naam van hem uit. In het begin van zijn werkje schrijft hij o.a.: Nu, Willem, kwam mij in de heilsorde van

Gods geopenbaarde Woord en de bevinding van Gods kinderen voor, dat de eerste zaal was de *gewondenzaal*, waarin ieder levend zondaar of zondares in terecht komt als de Heilige Geest hem zijn blinde zielsogen komt openen en zijn afval laat zien en verstaan van zijn Schepper en Formeerder, in zijn beginselen, onder de zielzaligende en ontdekkende genade des Heiligen Geestes. De tweede zaal is de *zaal des gericht*, waarin de zondaar geroepen wordt te betalen wat hij schuldig is onder de heilige eis van een gebroken wet en onder de toerekening van zijn misdaden. De derde zaal is de *bruilofts-zaal*, waarin de ziel onder de vertroosting des Heiligen Geestes en de liefde Gods en de vrede die alle verstand te boven gaat komt te verkeren, wanneer hij genade gevonden heeft in de ogen en het hart van zijn Richter in en door de gerechtigheid van de Zoon Zijner eeuwige liefde, Die de gaven of vruchten van Zijn verdiensten hem schonk, toen de heilige eis van de Wet en wrekende gerechtigheid hem dood in de hand of armen van Christus bracht. De vierde zaal is waar de gerechtvaardigde kerk weer in terecht komt, wanneer de dood der verdoemenis uit zijn consciëntie is weggenomen door de gerechtigheid van Christus. Deze kwam mij

voor als de *operatiezaal*, waarin hij gedurig terecht komt en dat in en over zijn verborgen en openbare afdwalingen. De vijfde zaal is de *zaal van onverbeterlijk*, waarin openbaar wordt dat hij aan deze zijde van het graf nooit volkomen van zijn zondige gebreken genezen wordt.

Het gaat hier om de vierde druk. Daaruit blijkt wel dat er nog vraag naar dit werkje is. Het boek telt 136 blz. en kost gebonden f 17,50.

2. De tabernakel door Ds. C. Harinck.

Dit boek bevat acht preken over 1. De tabernakel, Exodus 25 : 8, 2. De voorhof van de tabernakel, Exodus 27 : 14, 3. Het brandofferaltair, Exodus 27 : 1, 4. Het koperen wasvat, Exodus 30 : 18, 5. De gouden kandelaar, Exodus 25 : 31, 6. De tafel der toonbroden, Exodus 25 : 30, 7. Het reukofferaltair, Exodus 30 : 1, 8. De Ark des Verbonds, Exodus 25 : 10. Ds. Harinck heeft er goed aan gedaan deze preken voor de druk beschikbaar te stellen. Ze zijn schriftuurlijk-bevindelijk en bevatten veel onderwijs. Volgens Ds. Harinck woonden de Israëlieten in zwarte tenten. Op de omslag is daar geen rekening mee gehouden: de tenten zijn daar wit.

Het boekje telt 123 blz. en kost als paperback f 17,95. B.

DE DRIESTAR GOUDA

Christelijk opleidingsinstituut
voor onderwijsgeven
op reformatorische grondslag

M.O.-OPLEIDINGEN "DE DRIESTAR"

Sinds september 1985 verzorgt De Driestar M.O.-opleidingen voor de vakken

NEDERLANDS ENGELS WISKUNDE PEDAGOGIEK

De opleidingen zijn gericht op functies in het onderwijs, functies bij de overheid en in het bedrijfsleven.

Voor hen die een hogere vooropleiding hebben dan HAVO of VWO is plaatsing in het tweede studiejaar bespreekbaar.

De colleges worden gegeven in Gouda op twee avonden per week of op een avond en zaterdagmorgen.

Voorlichtingsbijeenkomst: zaterdag 12 april.
Aanvang: 9.30 uur.
Plaats: De Driestar, Bleulandweg 492, Gouda.

Een informatiegids kan aangevraagd worden bij:
Adm. M.O.-opleidingen "De Driestar", Bleulandweg 492, 2803 HS Gouda.
Tel. 01820-38388.

U bent hartelijk welkom in ons gezellige pension op de Veluwe: huiselijke en toch vakkundige volledige verzorging met als prima bekend staande keuken; geen radio en t.v.; zondag eerb., we hebben geen hinderlijke muziek; wel een fijn tweeklaviers orgel enz.

Het gehele jaar geopend.

HOTEL - PENSION

'IRENE'

Fam. Bostelaar

ELSPEET

tel. 05779 - 1236

PLAATST UW FAMILIEBERICHTEN IN BEWAAR HET PAND

WESTKAPELLE

Te huur vakantiehuis en luxe stacaravan op zeer mooi en rustig plekje op boerderij bij het strand.
Tel. 01187-1441.

■ Pension - rustoord, voor hen die prive-verzorging met huiselijke sfeer zoeken, en geen t.v. e.d. wensen. Van 4 jan. t/m 26 mrt. winterkorting bij 8 of meer dg. Speciaal geschikt voor hen die een hotel wat onpersoonlijk vinden of die extra aandacht nodig hebben.
Driebergen,
"REPOS AILLEURS",
tel. 03438 - 12466.

ONRUST? ANGST? PRIKKELBAAR?

Onze geheel plantaardige zenuwtabletjes hebben een rustgevend en kalmerende werking. Gewenning is ook bij langdurig gebruik niet te vrezen.
Kuur voor een maand f 20,-.

DROGISTERIJ SIKKING

Barvoetestraat 5,
2011 WL Haarlem
Tel. 023 - 312882/
324606.
Postgiro 190609.

Steun aan pro-life artsen nodig

Rond 1 maart 1986 werd het huisartsenvestigingsbesluit van kracht. Artsen kunnen zich niet meer vrij vestigen. Zij moeten eerst beschikken over een vestigingsvergunning. Die vergunning moet worden verleend door het college van Burgemeester en Wethouders in een bepaalde plaats. Ben W zullen daarbij worden geadviseerd door een zogenaamde vestigingscommissie.

- In deze commissie zullen onder meer vertegenwoordigers van de plaatselijke huisartsen, verzekeringsinstellingen, apothekers, maar ook van patiëntengroeperingen een plaats krijgen toebedeeld.
- Vestigingscommissies zullen in de toekomst waarschijnlijk ook meer bevoegdheden krijgen. In tal van plaatsen wordt bijvoorbeeld gedacht over een adviesfunctie voor alle gezondheidsvoorzieningen in de zogenaamde eerste lijn: huisartsenhulp, kraamzorg, kruishulp, maatschappelijk werk enz.
- Dit betekent dat deze commissies, waarvan er in elke plaats één zal komen, belangrijke taken wachten. Het betekent ook, dat pro-life artsen voor hun vestiging afhankelijk worden van de aan Ben W uitgebrachte adviezen uit deze commissies.
- De patiëntenzetels in de commissies zijn thans nog onbezet. Het is voor pro-life artsen van groot belang dat pro-life patiënten en burgers hun inbreng in deze commissies zien te krijgen. Het gewicht van een zetel zal toenemen naarmate de plaatselijke achterban groter is.
- De Nederlandse Patiënten Vereniging wil pro-life artsen graag steunen in hun 'vestigingspogingen'. De NPV telt thans zes plaatselijke afdelingen. Drie afdelingen zijn daarnaast nog in oprichting.
- De vorming van meer plaatselijke afdelingen is op korte termijn dringend noodzakelijk.

Stelt u belang in goede gezondheidsvoorzieningen in uw woonplaats en steunt u de doelstelling van de NPV, namelijk de bevordering van de beschermwaardigheid van het menselijk leven in de gezondheidszorg, meldt u dan bij de NPV aan als lid. Zijn er genoeg leden in uw woonplaats dan kan er een plaatselijke afdeling worden opgericht. Informaties hierover kunnen bij het NPV-kantoor in Utrecht (tel. 030-897887) worden ingewonnen.

- Samen staan we sterk. Ruim 11.000 pro-life leden gingen u reeds voor. Het lidmaatschap bedraagt slechts f 15,- per jaar. Daarvoor ontvangt u alleen al vier maal per jaar ons nieuwsbulletin waarin u op de hoogte wordt gehouden van actuele ontwikkelingen in de gezondheidszorg. Wordt lid van de NPV en vul onderstaande bon in. Doe het vandaag nog, want morgen hebben we uw steun nodig.

Comité van aanbeveling NPV:

ds. A. Bac, Bodegraven
ds. P. Boomsma, Stiens
M. Dankers, Den Helder
jhr. dr. A.E.M. v.d. Does
de Willebois, Bilthoven
Prof. dr. J. Douma, Kampen
Ir. J. v.d. Graaf, Huizen
Mr. J.J.M. Kaulingfreks, Bavel
Prof. dr. G.A. Lindeboom,
Amsterdam
dr. W.J. Ouweneel, De Bilt
Prof. dr. ir. E. Schuurman,
Breukelen
ds. M.C. Tanis, Sliedrecht
ir. B.J. van der Vlies,
Maartensdijk

BP
Ik wordt lid van de Nederlandse Patiënten Vereniging
Naam:
Geboortedatum:
Adres:
Postcode:
Woonplaats:

Bon in een gesloten envelop, zonder postzegel opsturen naar: NPV, Antwoordnummer 9204, 3500 ZB Utrecht.

Stationssingel 50
Tel. 08385 - 13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

Wel eens op
TEXEL
geweest?
Beslist de moeite waard.
Bos, duinen, zee, vogel-
broedplaatsen,
visgelegenheden, etc.,
en ... rust.
U kunt op
'DE VERRASSING'
gebruik maken van

volledig pension voor
groot en klein.
Prijzen v.a. f 285,- p.w.
Of u kunt kiezen voor
een bungalow met alle
comfort of sta-caravan.
Voor 60-plussers
speciale voor- en
naseizoenprijzen.
Vraag vrijblijvend onze
kleurenfolder aan.
Tel. 02223-661 of 391.